

American Thyroid Association javaslata a COVID-19 pandémia alatt pajzsmirigy betegségben szenvedő betegek kapcsán

A COVID-19 pandémia alatt sok pajzsmirigy betegségben szenvedő betegben merülnek fel kérdések az alapbetegségével és a SARS-CoV-2 járvány közti összefüggések, komplikációk terén.

Emiatt az American Thyroid Association (ATA) a meglévő adatokat, információkat összeszedte és összegezte, ezzel iránytűt adva a praktizáló endokrinológus és más szakorvosok számára.

Hogy kerül képbe a pajzsmirigy?

Tudjuk, hogy a SARS-CoV-2 a célsejtekbe az angiotenzin-konvertáló enzim 2-höz (ACE-2) való kötődéssel jut, mivel a pajzsmirigy felszínén viszonylag nagy számmal expresszálódnak ezért felvetődött az a hipotézis, hogy a pajzsmirigyen lévő ACE-2 is receptora lehet a vírusnak.

Esettanulmányok és retrospektív vizsgálatok kimutatták, hogy van kapcsolat a subacut thyreoiditis és a koronavírus fertőzés között.

COVID-19 esetén subklinikus vagy klinikai hyperthyreosis alakulhat ki, gyakran magas serum IL-6 szinttel. Mind tipikus, fájdalmas és atípusos (csendes) subacut pajzsmirigy gyulladásról érkeztek beszámolók.

A pajzsmirigy dysfunctio általában egy trifázisos görbét ír le: először thyreotoxicosis, amelyet hypothyreosis követ majd végül euthyreosis alakul ki. A megbetegedés átlagosan 3 hónapig tart. A betegek döntő többségében szimptomatikus túlműködés alakul ki, de a klinikai hypothyreosis ritka. Mivel más vírusok is ismert kiváltói ennek a betegségnek (mumps, influenza, adenovírus, coxsackie, EBV, CMV) nem meglepő, hogy a SARS-CoV-2 is besorolható ebbe a csoportba.

Mit láttunk eddig?

Andrea Lania és munkatársai az European Journal of Endocrinology-ban publikált tanulmányuk (THYRCOV study, <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32698147/>) alapján azt tapasztalták, hogy a COVID-19 miatt hospitalizált betegek közel 20%-ánál emelkedett fT4 és enyhén szuprimált TSH szint volt mérhető, negatív ellenanyag szintekkel (aTPO, aTG, TRAK).

Az egyik feltételezés szerint ennek egyik oka a heparin adása lehetett, amely a T4-et leszorítja a kötőfehérjéről.

De a legvalószínűbb oka az enyhe hyperthyreosisnak, hogy a fertőzés hatására pajzsmirigy gyulladás lép fel, a szisztémás immunválasz eredményeképpen pedig, akár destruktív thyreoiditis is kialakulhat. Ezen betegek kezelése során az adrenerg tüneteket javasolt menedzselni és nem javasolt thyreostaticus kezelést indítani.

Egy másik a The Lancet-ben publikált tanulmányban

([https://www.thelancet.com/journals/landia/article/PIIS2213-8587\(20\)30266-7/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/landia/article/PIIS2213-8587(20)30266-7/fulltext)) mind COVID-19 és más kóroki tényező miatt intenzív osztályra került betegeket vizsgáltak.

A SARS-Cov-2 által fertőzött betegek 15 %-ában mutattak ki alacsony TSH értékeket, de a serum fT4 értékek nem különböztek szignifikánsan a nem COVID-19-ben szenvedő betegektől, itt a klinikum és a labor alapján inkább non-thyroid illness állhatott a háttérben.

Többféle mechanizmus révén is kialakulhat non-thyroid illness az Intenzív Osztályon kezelt betegek körében, ez lehet a TSH szekréció változása, a fokozott perifériás 5'-dejinációja a T4-nek, a pajzsmirigy hormon kötő fehérje változása, a perifériás szövetekbe történő pajzsmirigy hormon transport és fokozott pajzsmirigy hormon aktivitás is.

Jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nincs kifejezett előnye a pajzsmirigy hormon pótlásnak ebben az esetben, még zajlanak tanulmányok, amelyek azt vizsgálják javítja-e a beteg prognózisát és a klinikai képet, ha a pajzsmirigy hormon szintet normalizáljuk.

Jelenleg azoknak a tanulmányoknak az eredményét várjuk, amelyek alapján felállítható a COVID-19-ben szenvedő kritikus állapotú betegek szűrési indikációja pajzsmirigy funkciók tekintetében.

Amíg ezekre az adatokra várunk, addig az egyéni mérlegelés a legfontosabb támpont.

Kockázatok, szövődmény és kezelés

Nincs azt igazoló bizonyíték, hogy a krónikus autoimmun pajzsmirigy gyulladásban szenvedő betegek fogékonyabbak lennének a SARS-CoV-2 fertőzésre vagy esetleg súlyosabb lefolyású lenne bennük a fertőzés.

Jelen ismeretek szerint a nem jól beállított pajzsmirigy betegekben sem fokozott a kockázat, de a nem kontrollált hyperthyreosisban szenvedő betegnél magasabb a kockázat, hogy SARS-CoV-2 fertőzés esetén klinikai hyperthyreosis vagy pajzsmirigy vihar (thyroid storm) alakul ki.

Ennek kockázatát csökkentendő nem javasolt a thyreostaticus kezelés felfüggesztése.

Jelen helyzetben még fontosabb a betegek tájékoztatása, fel kell hívni a figyelmüket a lehetséges agranulocytosis veszélyére és ennek tüneteire.

Mivel a neutropenia (torokfájdalom, szájnyálkahártya fekélyek, láz, influenza-szerű megbetegedések) és a COVID-19 tüneteit (láz, folyamatos köhögés, influenza-szerű megbetegedés) nehéz elkülöníteni, így a differenciál diagnosztikának nagyon nagy jelentősége van ebben az esetben is. Ilyenkor a thyreostaticum felfüggesztése és teljes vérkép vizsgálata javasolt, SARS-CoV2 PCR teszt elvégzése mellett.

A tünetek megszűntével a pajzsmirigy hormon gátló kezelés visszaállítása javasolt alacsonyabb dózisban vagy másik készítmény beállítása jön szóba.

Ha a gyógyszer visszaállítását követően ismételten neutropenia alakul ki, alternatív terápiaként radioaktív jód kezelés vagy műtét javasolható a pacienseknek.

Hypothyreosis esetén nem szükséges semmilyen diagnosztikus vagy terápiás módosítás COVID-19 gyanú vagy megbetegedés esetén. A betegeknek azt javasolt tanácsolni, hogy ugyanazt az LT4 készítményt és ugyanabban az adagban folytassa tovább.

TSH, FT4 ellenőrzés és terápia módosítás akkor indokolt, ha a beteg a hypothyreosisra utaló panaszaiban jelentős rosszabbodásról számol be, mint például fáradékonyság fokozódása vagy testsúly változások. Várandós hölgyeknél az adott trimeszterhez korrigált normál értékhez javasolt igazítani a TSH értékét.

Összefoglalásként elmondható, hogy a pajzsmirigy betegségben szenvedő betegek nem rendelkeznek fokozott kockázattal a pandémia során. Javasolt a paciensek figyelmét felhívni, hogy folytassák a beállított terápiájukat, de legyenek figyelmesek az új tüneteket illetően.

A súlyos COVID-19 betegségben szenvedőkben tapasztalt pajzsmirigy funkció érték eltérések nagy valószínűséggel tranziensek és subacute thyroiditishez vagy non-thyreoid illness-hez köthetők, de előfordulhat specifikus pajzsmirigyhez kapcsolódó károsodás és szövődmény is, amelyek további vizsgálatokat igényelnek.